2026

Pörssi ry

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON
KAUPPAKORKEAKOULUN
OPISKELIJAT

Yhdenvertaisuussuunnitelma

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO 2

2. TAPAHTUMAT JA TURVALLISEMPI TILA 4

3. SYRJINNÄN JA HÄIRINNÄN MUODOT 7

4. YHDENVERTAISUUSTOIMIKUNTA JA HÄIRINTÄYHDYSHENKILÖT 16

5. TOIMINTAOHJEET HÄIRINTÄTILANTEISSA 20

6. SÄÄNNÖSTÖ JA SEURAAMUKSET 25

7. YHDENVERTAISUUDEN KOULUTTAMINEN 31

8. VUOSIKELLO JA SEURANTA 34

LÄHTEET 36

1. JOHDANTO

Pörssi ry - Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulun opiskelijat ry toimii Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulun etu- sekä ainejärjestönä. Toiminnassaan Pörssi on sitoutunut edistämään yhdenvertaisuutta sekä ehkäisemään syrjintää ja häirintää. Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 8 §). Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Jokainen Pörssin jäsen sitoutuu jäseneksi liittyessään noudattamaan ja edistämään yhdenvertaisuutta omalla toiminnallaan sekä toimimaan yhdistyksen turvallisemman tilan periaatteiden mukaisesti. Tämä asiakirja on suunnattu kaikille Pörssin jäsenille ja yhdistys kannustaa myös muita sidosryhmiään tutustumaan sen sisältöön. Asiakirja ohjaa toimintaa kaikilla yhdistyksen tasoilla ja määrittelee yhteiset toimintaperiaatteet, joiden tavoitteena on varmistaa turvallinen, yhdenvertainen ja yhteisöllinen opiskelu- ja toimintaympäristö kaikille.

Tässä dokumentissa kuvataan häirinnän eri muodot ja määritellään toimintatavat tilanteiden ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi sekä esitetään yhdenvertaisuuden rikkomisesta seuraavat sanktiot. Samalla selkeytetään yhdenvertaisuusvastaavien ja yhdenvertaisuustoimikunnan rooleja ja toimintaa häirintä- ja yhdenvertaisuusrikkomustilanteissa. Tarkoitus on varmistaa, että Pörssin toiminnan järjestäjillä on käytössään selkeät yhdenvertaisuutta edistävät toimintaperiaatteet.

Tätä dokumenttia voidaan soveltaa Pörssin jäseniin, toimijoihin, tapahtumiin, viestintään, strategiaan ja sidosryhmiin. Asiakirjan ajantasaisuudesta ja hyväksymisestä vastaa Pörssin hallitus. Yhdenvertaisuussuunnitelmaa täydentää Suomen Ekonomien Code of Conduct -ohjeistus. Poikkitieteellisissä sekä yhteistyötapahtumissa tulee mahdollisuuksien mukaan seurata tätä dokumenttia, tai muuta yhteistyön luonteelle sopivaa yhdenvertaisuusohjeistusta.

2. TAPAHTUMAT JA TURVALLISEMPI TILA

Tapahtumat ovat Pörssin toiminnassa korostetun tärkeässä asemassa ja niiden on oltava avoimia, saavutettavia sekä turvallisia jokaiselle jäsenellemme. Tässä luvussa käsitellään erilaisia käytännön asioita, joita tapahtumajärjestäjän tulee ottaa huomioon tapahtumaa suunnitellessa. Tämän lisäksi pääluvun lopussa listataan turvallisemman tilan periaatteet, jotka ohjaavat kaikkea tapahtumajärjestämistä aina matalan kynnyksen illanvietoista ja sitseistä suurempiin juhliin. Tavoitteena on luoda ympäristö, johon jokainen voi osallistua omana itsenään ilman pelkoa syrjinnästä, häirinnästä tai epäasiallisesta kohtelusta. Nämä periaatteet varmistavat, että jokaisen osallistujan fyysistä ja henkistä koskemattomuutta kunnioitetaan poikkeuksetta.

2.1 Turvallisempi tila

Jos tapahtumaan ilmoittautuminen tai muun kyselyn täyttäminen edellyttää sukupuolen ilmoittamista, tulee kyselyssä tarjota vaihtoehtojen "nainen" ja "mies" lisäksi myös vaihtoehto "muu" tai mahdollisuus jättää tieto ilmoittamatta, mikäli se ei ole tapahtuman järjestämisen kannalta välttämätöntä. Tapahtuman alussa tulee muistuttaa osallistujia turvallisemman tilan periaatteista sekä kertoa, ketkä toimivat tapahtuman häirintäyhdyshenkilöinä (ks. kappale 4.3) tai muina yhteyshenkilöinä.

Rasteihin, proggiksiin ja muuhun ohjelmaan, kuten sitseille ja nielunavaukseen, saa kuulua alkoholi. Mikäli alkoholin käyttö on olennainen osa osallistumista, siitä on viestittävä osallistujille selkeästi ja hyvissä ajoin, esimerkiksi: *"Seuraavassa proggiksessa käytetään alkoholia."* Tapahtumassa täytyy kuitenkin olla rasteja tai proggiksia, jotka eivät edellytä alkoholin käyttöä. Tärkeintä on, ettei tapahtumassa painosteta tai pakoteta ketään käyttämään alkoholia.

2.2 Tapahtumapaikan esteettömyys

Tapahtumapaikaksi tulee mahdollisuuksien mukaan valita esteetön tila. Esteettömyydessä huomioidaan esimerkiksi mahdollisuus liikkua pyörätuolilla, esteetön WC, induktiosilmukka, tilan taustamelu, valaistus sekä henkilökohtaisen avustajan osallistuminen. Tapahtumaviestinnässä tulee kertoa selkeästi tapahtumapaikan esteettömyydestä sekä mahdollisista esteettömyyteen liittyvistä rajoitteista. Lisäksi osallistujille tulee tarjota mahdollisuus ilmoittaa yksilöllisistä tarpeistaan jo ilmoittautumisen yhteydessä esimerkiksi seuraavalla tekstillä: "*Ilmoitathan tapahtuman järjestäjälle etukäteen mahdollisista yksilöllisistä tarpeistasi.*" Mikäli tapahtumassa tarjotaan ruokaa tai juomaa, tulee tarjolla olla vähintään kasvisvaihtoehto, laktoositon vaihtoehto sekä alkoholiton juoma, joka on muuta kuin vettä.

2.3 Kielellinen saavutettavuus

Tapahtuman keskeiset tiedot ja muu viestintä tulee tarjota suomeksi ja englanniksi. Viestinnässä tulee kertoa etukäteen, millä kielellä tapahtuma järjestetään.

2.4 Sitsejä koskevat käytännöt

Sitsien plaseeraus toteutetaan yhdenvertaisuus huomioiden. Juomalaulujen tulee olla kunnioittavia, eivätkä ne saa sisältää syrjivää, halventavaa tai loukkaavaa sisältöä. Toastmastereiden valinnassa tulee varmistaa, että valittavat toastmasterit tuntevat turvallisemman tilan periaatteet ja sitoutuvat noudattamaan niitä tapahtuman aikana.

2.5 Häirintätilanteiden pelastussuunnitelma

Hallituksen ja toimijoiden tulee tutustua häirintätilanteiden pelastussuunnitelmaan, jotta he osaavat tarvittaessa toimia sen mukaan tapahtumassa häirintä- tai syrjintätilanteen esiintyessä. Tämä dokumentti on saatavilla tapahtumajärjestäjille Pörssin hallitukselta.

2.6 Pörssin turvallisemman tilan periaatteet

Turvallisemman tilan periaatteiden tarkoituksena on edistää yhdenvertaista, kunnioittavaa ja avointa toimintaympäristöä, jossa jokainen osallistuja kokee olonsa tervetulleeksi sekä tiivistää turvallisen tapahtumaetiketin tärkeimmät huomiot yhteen koontiin. Turvallisemman tilan periaatteita noudatetaan kaikessa Pörssin tapahtumissa ja toiminnassa niin kasvokkain kuin yhteisillä keskustelualustoilla.

Pörssin turvallisemman tilan periaatteet:

- Kunnioitamme muiden henkilökohtaista fyysistä ja psyykkistä koskemattomuutta sekä itsemääräämisoikeutta. Emme häiritse ketään sanallisesti, koskettamalla tai tuijottamalla. Annamme mahdollisuuden sanoa ei, eikä sen sanomista tarvitse perustella.

- Puutumme asiattomaan käytökseen. Jos kohtaamme häirintää tai syrjintää, viemme asian matalalla kynnyksellä eteenpäin.

- Huolehdimme huonossa kunnossa olevista henkilöistä emmekä jätä ketään yksin.

- Emme tee oletuksia ulkonäköön tai taustaan perustuen.

- Emme painosta muita mihinkään käytökseen tai toimintaan, vaan annamme jokaisen olla oma itsensä ja osallistua omalla tavallaan.

- Pyydämme anteeksi, jos olemme loukanneet muita. Uskallamme kysyä ja oppia, ja rohkaisemme muitakin siihen.

3. SYRJINNÄN JA HÄIRINNÄN MUODOT

Yhdenvertaisuuslain mukaan syrjinnällä tarkoitetaan henkilön asettamista epäedulliseen asemaan yhdenvertaisuuslaissa tarkoitetun henkilöön liittyvän syyn perusteella (ks. kappale 1). Syrjintä voi olla välitöntä tai välillistä, ja siihen kuuluvat myös häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 8 §, 10 § ja 13 §).

Yhdenvertaisuuslain mukaan häirinnällä tarkoitetaan henkilön tai ihmisryhmän ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaavaa käyttäytymistä, joka liittyy johonkin yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettuun syrjintäperusteeseen ja jolla luodaan henkilöä tai ihmisryhmää halventava, nöyryyttävä, uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 14 §).

Tähän lukuun on koottu esimerkkejä Pörssin toiminnassa tyypillisimmin ilmenevistä häiritsevän käytöksen muodoista. Listauksen tavoitteena on konkretisoida häirinnän määritelmää ja tuoda näkyväksi sitä, miten epäasiallinen käytös voi ilmetä arjen tilanteissa – kuten tapahtumissa, viestintäkanavissa tai ainejärjestötiloissa. Esimerkkien avulla pyritään helpottamaan häirinnän tunnistamista sekä madaltamaan kynnystä puuttua siihen. On kuitenkin tärkeää huomioida, ettei tämä luettelo ole tyhjentävä. Pörssin toiminnassa voi ilmetä myös muunlaista häirintää, ja kaikkeen epäasialliseen ja turvallisemman tilan periaatteita rikkovaan käytökseen suhtaudutaan yhtä vakavasti.

3.1 Seksuaalinen häirintä

Seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä on tasa-arvolaissa kiellettyä syrjintää. Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan ei-toivottua seksuaalissävytteistä sanallista, sanatonta tai fyysistä käyttäytymistä, joka vaarantaa henkilön henkisen tai fyysisen koskemattomuuden ja voi synnyttää pelottavan, vihamielisen, nöyryyttävän,

halventavan tai ahdistavan ilmapiirin. Häirintä voi ilmetä sekä suorasti että epäsuorasti. Tutkimusten mukaan seksuaalista häirintää kohtaavat erityisesti naiset, nuoret, pienituloiset sekä yhteen tai useampaan vähemmistöön kuuluvat henkilöt, ja sitä esiintyy erityisesti julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa sekä verkossa (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2025).

3.1.1 Ongelmien ilmeneminen ja toimenpiteet Pörssissä

Pörssissä on ilmennyt seksuaalista häirintää muun muassa ei-toivottuna fyysisenä koskettelunа ja lähentelynä, kuten kuristamisena, kourimisena ja läpsimisenä, sekä asiattomana toistuvana kyselynä ja ehdotteluna. Lisäksi seksuaalista häirintää on ilmennyt henkilön seuraamisena, toistuvana yhteydenpitona tai lähestymisenä vastoin henkilön ilmaisemaa tahtoa sekä käyttäytymisen jatkamisena tilanteissa, joissa henkilö on ilmaissut haluttomuutensa tai joissa kieltäytyminen ei ole ollut tosiasiallisesti mahdollista. Lisäksi on esiintynyt sukupuolisesti vihjailevia ilmeitä, katseita ja eleitä, ei-toivottuja vartaloa tai ulkonäköä koskevia kommentteja ja kysymyksiä, ei-toivottujen kuvien lähettämistä, häirinnän kohteeksi joutuneen syyllistämistä sekä seksuaalisesti sävyttyneitä tehtäviä tapahtumissa.

Seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen ovat kaikkien Pörssin toimintaan osallistuvien yhteinen vastuu. Jäseniä kannustetaan seuraamaan ympärillään tapahtuvaa toimintaa ja puuttumaan tilanteisiin, joissa joku vaikuttaa kokevan olonsa epämukavaksi, esimerkiksi menemällä väliin tai varmistamalla asianomaiselta, tarvitseeko tämä tukea. Tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa on huolehdittava siitä, ettei ohjelmaan sisälly tehtäviä tai toimintaa, jotka voivat altistaa osallistujia häirinnälle tai ahdistelulle. Mahdolliset jatkotoimenpiteet toteutetaan aina ilmoituksen tehneen henkilön suostumuksella ja hänen toiveitaan kunnioittaen. Häirintätilanteisiin varautumisessa ja niiden käsittelyssä hyödynnetään johdonmukaisesti Pörssin häirintätilanteiden pelastussuunnitelmaa sekä tapahtumajärjestämistä koskevaa ohjeistusta.

3.2 Rasismi

Rasismi voi ilmetä yksilöiden tai ryhmien välisenä tietoisena syrjintänä, ennakkoluuloihin perustuvana toimintana sekä yhteiskunnan rakenteissa ja käytännöissä ylläpidettynä eriarvoisuutena. Rasismi voi näkyä esimerkiksi vihapuheena, syrjintänä, häirintänä, väkivaltana tai näennäisesti neutraaleina käytäntöinä, jotka tosiasiassa sulkevat osan ihmisistä ulkopuolelle. Rasismia ei tule tarkastella pelkästään yksittäisinä tekoina, vaan myös osana laajempia rakenteita, jotka voivat ylläpitää syrjintää ja eriarvoisuutta (Yhdenvertaisuusvaltuutettu, n.d.). Rasismin laajuuden ja vakavuuden hahmottavat usein parhaiten henkilöt, joihin rasismi kohdistuu. Rasismi ilmenee monin eri tavoin, eikä kaikkia sen muotoja ole aina helppo tunnistaa. Sen yleisyydestä ja vaikutuksista kertovat myös lukuisat tutkimukset, minkä vuoksi rasismin tunnistaminen ja siihen puuttuminen ovat tärkeä osa yhdenvertaisuuden edistämistä.

3.2.1 Ongelmien ilmeneminen ja toimenpiteet Pörssissä

Ainejärjestössä on ilmennyt rasismia eri muodoissa. Havaittuja tilanteita ovat olleet esimerkiksi rasistiset sitsilaulut, rasististen haukkumasanojen, kuten n-sanan käyttö yksittäisten opiskelijoiden toimesta sitseillä ja muissa tapahtumissa sekä rasistiset kommentit luennoilla. Rasismia on ilmennyt myös yliopiston palveluissa, esimerkiksi epäasiallisena kohteluna IT-palveluissa. Lisäksi ainejärjestössä on tunnistettu tilanteita, joissa rasistiseen käytökseen ei ole puututtu, sekä mikroaggressioita ja ennakkoluuloihin perustuvia kommentteja, kuten henkilön taustan kyseenalaistamista tai niin sanottuja "hyvä maahanmuuttaja" -tyyppisiä huomautuksia. Rasismia on esiintynyt myös sisäisissä viestintäkanavissa esimerkiksi rasistisiksi koettujen viestien ja emojien käytön muodossa.

Rasismin ilmenemismuodot eivät aina ole helposti tunnistettavissa, ja tilanteet voivat tulla yllättäen sekä niiden kohteille että sivullisille. Tämän vuoksi tietoisuuden lisääminen rasismin eri muodoista sekä matalan kynnyksen puuttuminen epäasialliseen käytökseen ovat keskeisiä keinoja turvallisemman ja

yhdenvertaisemman toimintaympäristön rakentamisessa. Rasismin ehkäisemiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi Pörssi järjestää vuosittain yhdenvertaisuuskoulutuksen kaikille toimijoille, syksyn tutoreille sekä hallitukselle elo–syyskuussa. Myös sitsien toastmastereiden ohjeistukseen ja sitsikirjojen sisältöön kiinnitetään erityistä huomiota (ks. kappale 2.4).

3.3 Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt

Seksuaalinen suuntautuminen kuvaa sitä, kehen ihminen tuntee emotionaalista tai seksuaalista vetovoimaa. Seksuaalinen suuntautuminen on yksilöllinen ominaisuus, ja siihen kuuluu esimerkiksi hetero-, homo-, lesbo-, bi- ja panseksuaalisuus sekä muita seksuaalisia suuntautumisia.

Monet yhdenvertaisuuden esteet liittyvät tiedostamattomiin asenteisiin, tiedon puutteeseen tai ymmärtämättömyyteen. Hetero-oletukset sekä sukupuoleen ja parisuhteisiin liittyvät normit ovat yhteiskunnassamme edelleen niin vahvoja, ettei niitä aina tunnisteta. Tällaiset oletukset voivat kuitenkin johtaa syrjintään tai ulossulkemiseen, minkä vuoksi niiden tiedostaminen on tärkeää yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Esimerkiksi oletus siitä, että henkilön puoliso on eri sukupuolta, on tällainen normeista kumpuava oletus (Yhdenvertaisuusvaltuutettu, n.d.).

3.3.1 Ongelmien ilmeneminen ja toimenpiteet Pörssissä

Ainejärjestössä on ilmennyt seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuvaa syrjintää ja epäasiallista käytöstä eri muodoissa. Havaittuja tilanteita ovat olleet muun muassa transfobinen puhe ja haukkumasanat sekä BILGBTQIA+-yhteisöön liittyvien termien käyttäminen haukkumasanoina. Lisäksi on esiintynyt sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa vähättelyä ja syrjintää, esimerkiksi kieltäytymistä yhteistyöstä näiden perusteella. Ainejärjestössä on tunnistettu myös toiseuttavaa ja heteronormatiivista puhetta, kuten oletuksia henkilön sukupuolesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta, sekä tilanteita, joissa henkilön nimeä tai pronomineja ei ole kunnioitettu käyttämällä niitä

tarkoituksellisesti väärin. Myös sitsilaulujen on koettu sisältävän heteronormatiivisia piirteitä.

Ongelmia on pyritty ratkomaan mm. sitsikulttuurin kautta, jota on kehitetty yhdenvertaisemmaksi luopumalla sukupuoleen perustuvasta istumajärjestyksestä sekä käytännöistä, jotka korostavat liikaa perinteisiä sukupuolinormeja. Myös fuksikuninkaallisperinnettä on uudistettu siten, että fuksikuninkaallisiksi valitaan sukupuolesta riippumatta kaksi fuksipassiinsa eniten pisteitä kerännyttä opiskelijaa aiemman fuksikuningas ja fuksikuningatar-mallin sijaan.

3.4 Esteettömyys

Vammaisuudella tarkoitetaan pitkäaikaista ruumiillista, henkistä, älyllistä tai aisteihin liittyvää toimintarajoitetta, joka yhdessä ympäristön erilaisten esteiden kanssa voi vaikeuttaa henkilön yhdenvertaista osallistumista yhteiskuntaan. Vammaisuus voi olla synnynnäistä tai myöhemmin elämässä esimerkiksi sairauden tai tapaturman seurauksena syntynyttä. Vammaisuuteen perustuvaa syrjintää voi olla esimerkiksi se, ettei henkilölle tehdä hänen tarvitsemiaan kohtuullisia mukautuksia, jotka mahdollistavat yhdenvertaisen osallistumisen toimintaan. Kohtuullisia mukautuksia voivat olla esimerkiksi esteettömien kulkureittien huomioiminen, tapahtumapaikan saavutettavuus, avustajan osallistumisen mahdollistaminen tai tapahtuman käytännön järjestelyjen mukauttaminen osallistujan tarpeiden mukaan (Yhdenvertaisuusvaltuutettu, n.d.).

3.4.1 Ongelmien ilmeneminen ja toimenpiteet Pörssissä

Ainejärjestössä on tunnistettu esteettömyyteen liittyviä haasteita tapahtumien järjestämisessä ja toimintakulttuurissa. Tapahtumia on järjestetty tiloissa, jotka eivät ole kaikilta osin esteettömiä, kuten Valorinteellä ja Aaltosalissa, eikä tapahtumakuvauksissa ole aina kerrottu mahdollisista esteettömyyteen vaikuttavista tekijöistä. Esteettömyyttä koskevien tietojen selvittäminen on usein jäänyt osallistujan omalle vastuulle. Lisäksi avustajan kanssa osallistuvien henkilöiden läsnäoloa on saatettu kummastella. Ainejärjestössä on ilmennyt myös ableistista asennoitumista,

kuten vammaisuuteen liittyvien termien käyttäminen haukkumasanoina tai halventavina ilmauksina.

Esteettömyyden edistämisessä korostuvat kohtuullisten mukautusten toteuttaminen sekä avoin ja ennakoiva viestintä. Esteettömyyden edistämiseksi Pörssi kartoittaa aktiivisesti tapahtumien ja tapahtumapaikkojen esteettömyyttä sekä pyrkii tunnistamaan mahdolliset osallistumista rajoittavat tekijät. Tapahtumien ilmoittautumisen yhteydessä kerrotaan mahdollisista esteistä tapahtumapaikalla, kuten liikkumiseen, kuulemiseen tai aistiympäristöön liittyvistä seikoista sekä muista tekijöistä, jotka voivat vaikuttaa osallistumiseen. Lisäksi ilmoittautumisen yhteydessä osallistujilla on mahdollisuus ilmoittaa ennakkoon yksilöllisistä esteettömyyteen liittyvistä tarpeistaan, jotta ne voidaan ottaa huomioon tapahtuman järjestelyissä mahdollisuuksien mukaan.

3.5 Alkoholittomuus

Alkoholittomuus herättää paljon huomiota ja aiheuttaa kokemuksia yksinäisyydestä ja ulkopuolelle jättämisestä opiskelijapiireissä. Alkoholinormatiivinen yhteiskunta ja opiskelijakulttuuri pitävät alkoholin juomista normina ja juomatta jättämistä outona. Juominen liittyy vahvasti opiskelijatapahtumiin sekä kulttuuriin, jotka usein järjestetään esimerkiksi baareissa tai palkinnoksi jaetaan viinaa. Alkoholin käyttöön liittyy paljon haittoja ja terveysriskejä ja alkoholiongelma on eräs yhteiskunnan merkittävistä terveysuhkista. Suomessa suuren riskin taso on naisilla 12–16 ja miehillä 23-24 alkoholiannosta viikossa. Tästä huolimatta opiskelijapiireissä alkoholin käyttö on edelleen varsin yleistä, ja kerralla nautitut alkoholimäärät voivat olla huomattavan suuria.

3.5.1 Ongelmien ilmeneminen ja toimenpiteet Pörssissä

Ainejärjestössä on havaittu alkoholin käyttöön liittyviä normeja ja asenteita, jotka voivat vaikeuttaa yhdenvertaista osallistumista toimintaan. Alkoholittomuutta tai raittiutta on saatettu kummastella esimerkiksi kysymällä, miksi henkilö ei käytä alkoholia, tai kommentoimalla tätä kielteiseen sävyyn. Alkoholin nauttiminen on

toisinaan näyttäytynyt oletuksena, eikä osallistujille ole aina annettu luontevaa mahdollisuutta kieltäytyä alkoholista. Lisäksi on esiintynyt alkoholin käyttöön liittyvää suostuttelua ja painostamista sekä tilanteita, joissa raittiit henkilöt ovat kokeneet jäävänsä ulkopuolelle tai saaneet vähätteleviä kommentteja. Alkoholittomat tapahtumat ovat myös keränneet vähemmän osallistujia kuin tapahtumat, joissa alkoholi on keskeisessä roolissa. Ainejärjestössä on tunnistettu myös alkoholin liikakäyttöä vähätteleviä asenteita, kuten ajatus siitä, ettei opiskelija voisi olla alkoholiriippuvainen.

Alkoholinormatiivisuuden vähentämiseksi Pörssi kehittää alkoholittomien tapahtumien näkyvyyttä ja markkinointia sekä huolehtii siitä, että tapahtumissa on aina tarjolla houkuttelevia ja yhdenvertaisia alkoholittomia vaihtoehtoja. Alkoholia ei pääsääntöisesti korosteta tapahtumien keskiössä, eikä sitä käytetä oletusarvoisena palkintona tai osallistumisen edellytyksenä. Lisäksi Pörssi edistää avointa keskustelua alkoholin käytöstä, sen vaikutuksista sekä alkoholin liikakäyttöön liittyvistä ilmiöistä, esimerkiksi mielenterveysviikkojen ja muiden hyvinvointia edistävien teemojen yhteydessä. Tapahtumista tai tilanteista, joissa alkoholi on keskeinen osa ohjelmaa tai tapahtuman luonnetta, viestitään osallistujille selkeästi ja hyvissä ajoin etukäteen.

3.6 Taloudellinen yhdenvertaisuus

Jäsenistön taloudellisen tilan ei tulisi olla esteenä Pörssin tapahtumiin osallistumiseen. Ainejärjestö huolehtii, että kenenkään sosioekonominen asema ei vaikuta kaverisuhteiden rakentumiseen ja ei korosta tiettyä sosiaalista asemaa tapahtumissaan ja puheissaan missään muodoissa. On huomattava, että heikko sosioekonominen asema ja sen heijastuminen omaan kokemukseen on usein subjektiivista. Tutkimuksissa on raportoitu, että sosioekonominen asema heijastuu yliopistossa valikoitumiseen ja mahdollisuuksiin elämässä (Mikkonen, 2013). Usein nämä kokemukset tulevat vuorovaikutuksessa, jossa heikommassa sosioekonomisessa asemassa olevalla opiskelijalla ei ole välttämättä samaistumispintaa yliopistokulttuuriin tai yhtä laajoja yhteyksiä työelämään, kuin vahvan sosioekonomisen aseman omaavilla opiskelijoilla.

3.6.1. Ongelmien ilmeneminen ja toimenpiteet Pörssissä

Ainejärjestössä on tunnistettu tilanteita, joissa on tehty oletuksia toisten taloudellisesta asemasta tai maksukyvystä. Lisäksi opintojen alkuvaiheeseen liittyvät kustannukset, kuten jäsenmaksu, haalarit ja fuksiviikkojen tapahtumat, voivat muodostaa merkittävän taloudellisen rasitteen uusille opiskelijoille. Taloudelliset tekijät voivat vaikuttaa opiskelijoiden mahdollisuuksiin osallistua ainejärjestön toimintaan yhdenvertaisesti.

Taloudellisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi Pörssi huolehtii siitä, että jäsenistölle suunnatut tapahtumat ovat mahdollisimman saavutettavia ja kohtuuhintaisia. Fuksiviikkojen tapahtumat pyritään järjestämään mahdollisimman edullisesti, ja uusille opiskelijoille viestitään etukäteen opintojen alussa syntyvistä kustannuksista. Jäsenistölle suunnatuista tapahtumista ei tavoitella voittoa, vaan tapahtumien hinnoittelu perustuu kustannusten kattamiseen. Lisäksi Pörssi vahvistaa opiskelijoiden työelämävalmiuksia järjestämällä esimerkiksi yritysvierailuja, case-tapahtumia ja muuta työelämää tukevaa toimintaa. Haalareiden hinta pyritään pitämään mahdollisimman alhaisena kulurakenne huomioiden.

3.7 Kieleen perustuva syrjintä

Pörssi viestii ja palvelee kahdella kielellä: suomeksi ja englanniksi. Kielitaito ei saa vaikuttaa siihen, miten yksilö otetaan vastaan jäsenistön toimesta tai tulee palvelluksi. Pörssi pyrkii lisäämään kansainvälisten opiskelijoiden osallistumista toimintaan.

3.7.1 Ongelmien ilmeneminen ja toimenpiteet Pörssissä

Ainejärjestössä on tunnistettu haasteita kansainvälisten opiskelijoiden osallistumisessa toimintaan. Kansainvälisten opiskelijoiden osallistuminen tapahtumiin on ollut vähäistä, ja yhteisöön integroitumista on voinut vaikeuttaa se, että englannin kielen käyttöä on toisinaan vältelty tapahtumissa. Lisäksi osa tapahtumaviestinnästä ja ohjeistuksista on ollut saatavilla ainoastaan suomeksi, mikä

on voinut heikentää englanninkielisten jäsenten mahdollisuuksia osallistua yhdenvertaisesti ainejärjestön toimintaan.

Kansainvälisten opiskelijoiden yhdenvertaisen osallistumisen edistämiseksi Pörssi viestii tapahtumista sekä suomeksi että englanniksi. Lisäksi aktiiveja ja hallituksen jäseniä kannustetaan käyttämään englannin kieltä tapahtumissa, jotta kaikki osallistujat voivat osallistua keskusteluihin ja toimintaan yhdenvertaisesti. Myös keskeiset ohjeistukset ja tapahtumiin liittyvät käytännöt pyritään tarjoamaan sekä suomeksi että englanniksi.

3.8 Ikään perustuva syrjintä

Ikä tarkoittaa henkilön elinikää, ja yhdenvertaisuuslain syrjinnän kielto koskee kaikenikäisiä ihmisiä. Ikään perustuvaa syrjintää voi ilmetä esimerkiksi silloin, kun henkilöä kohdellaan epäedullisemmin hänen ikänsä vuoksi (Yhdenvertaisuusvaltuutettu, n.d.). Opiskelijayhteisössä tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi ennakkoluulot opiskelijan osaamisesta, elämäntilanteesta tai osallistumismahdollisuuksista hänen ikänsä perusteella. Tämän vuoksi on tärkeää, että kaikkia opiskelijoita kohdellaan yhdenvertaisesti iästä riippumatta ja että jokaisella on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua ainejärjestön toimintaan.

3.8.1 Ongelmien ilmeneminen ja toimenpiteet Pörssissä

Ainejärjestössä on tunnistettu tilanteita, joissa opiskelijoista on tehty oletuksia heidän ikänsä perusteella. Ikä voi vaikuttaa myös ryhmäytymiseen siten, että opiskelija jää ulkopuolelle tai häntä ei oteta mukaan toimintaan ikäeron vuoksi. Tällaiset tilanteet voivat heikentää yhteisöllisyyttä ja yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia.

Ikään perustuvan syrjinnän ehkäisemiseksi Pörssin yhdenvertaisuussuunnitelmassa tuodaan esiin, että ikä on yksi yhdenvertaisuuslaissa tunnistetuista syrjintäperusteista, ja näin lisätään tietoisuutta aiheesta. Hallitusta ja muita toimijoita koulutetaan tunnistamaan ja puuttumaan ikään perustuvaan syrjintään. Lisäksi Pörssi

huolehtii siitä, ettei tapahtumia rajata tai osallistumista rajoiteta osallistujien iän perusteella, ellei siihen ole perusteltua ja toiminnan kannalta välttämätöntä syytä.

4. YHDENVERTAISUUSTOIMIKUNTA JA HÄIRINTÄYHDYSHENKILÖT

4.1 Yhdenvertaisuustoimikunta

Pörssin yhdenvertaisuustoimikunta koostuu neljästä yhdenvertaisuusvastaavasta, jotka yhdessä Pörssin hallituksen kanssa vastaavat Pörssin toiminnan yhdenvertaisuudesta. Yhdenvertaisuustoimikunta on toimivaltainen vain silloin, kun kyseinen määrä yhdenvertaisuusjäseniä on käytettävissä. Mikäli yhdenvertaisuustoimikunnasta puuttuu edustaja voi hallituksen puheenjohtaja- tai varapuheenjohtaja toimia varajäsenenä, jolloin yhdenvertaisuustoimikunta voidaan katsoa toimivaltaiseksi. Hallitus voi myös merkittävästä syystä täydentää tai valita uuden jäsenen yhdenvertaisuustoimikuntaan kesken toimikauden. Toimivaltaisella yhdenvertaisuustoimikunnalla on vastuu käsitellä kaikki yhdistyksen häirintäilmoitukset sekä heillä on toimivalta tehdä esitys kurinpitotoimien käytöstä kyseisen ilmoituksen yhteydessä hallitukselle.

Yhdenvertaisuustoimikunnan tärkeimpiin tehtäviin kuuluu: häirintäyhdyshenkilönä toimiminen Pörssin tapahtumissa, häirintäilmoitusten käsitteleminen, yhdenvertaisuuden toteutumisen valvominen sekä sen edistäminen Pörssissä. Tässä kappaleessa käsitellään yhdenvertaisuusvastaavien roolia sekä tehtäviä, poissulkien häirintäilmoitusten käsittelyn, jota käsitellään pääluvussa viisi.

4.2 Yhdenvertaisuusvastaavat

Yhdenvertaisuustoimikunnan muodostaa neljä yhdenvertaisuusvastaavaa. Toimikunnan vastaavista kaksi ovat hallituslaisia ja toiset kaksi hallituksen ulkopuolisia jäseniä, jotka nimitetään hallituksen kokouksessa. Mahdollisuuksien mukaan yhdenvertaisuustoimikuntaan pyritään saamaan monipuolinen henkilökokoonpano jäsenten yhdenvertaisen palvelemisen edistämiseksi. Tarkoituksena on saada mahdollisimman laaja edustus, joka kuvaa jäsenistöä. Uudet yhdenvertaisuusvastaavat valitaan aina uudesta hallituksesta jokaisen vuoden alussa, sekä jäsenistölle järjestettävän avoimen haun kautta. Yhdenvertaisuusvastaavien toimikauden kesto on alustavasti yksi kalenterivuosi, mutta mikäli edellisen toimikauden yhdenvertaisuusvastaava osoittaa kiinnostusta jatkaa pestissä, on syytä harkita jatkomahdollisuutta, jotta Pörssin yhdenvertaisuusvastaavien toimintaan saataisiin jatkumoa.

Yhdenvertaisuusvastaavien ensisijainen tehtävä on toimia häirintää kokevan henkilön tukena. Kuka tahansa Pörssin toiminnassa häirinnän, ahdistelun, kiusaamisen, syrjinnän, rasismin tai muun epätasa-arvoisen kohtelun kohteeksi joutunut voi ottaa heihin yhteyttä ja pyytää neuvoja ja apua asian selvittämiseen. Keskustelut ja yhteydenotot ovat ehdottoman luottamuksellisia sekä yhdenvertaisuusvastaavilla on vaitiolovelvollisuus. He eivät ryhdy toimenpiteisiin ilman asianomaisen antamaa suostumusta. Yhdenvertaisuusvastaavat ovat tavoitettavissa ensisijaisesti sähköpostitse (yhdenvertaisuus@porssiry.fi), mutta heihin saa yhteyttä myös YVV (+358 50 378 4328) puhelimen avulla sekä tapahtumissa ja muualla läsnäolleessaan.

4.3 Häirintäyhdyshenkilöt

Häirintäyhdyshenkilö on tapahtumassa työskentelevä henkilö, jonka tehtävä on edistää kyseisen tapahtuman turvallisuutta sekä yhdenvertaisuutta. Häirintäyhdyshenkilö ei välttämättä ole aina yhdenvertaisuusvastaava, vaan kyseisessä tehtävässä voi toimia kuka tahansa asiallisen koulutuksen saanut henkilö.

Häirintäyhdyshenkilön tärkeimpänä tehtävänä on valvoa yleisesti tapahtumassa olevia kävijöitä sekä puuttua tilateisiin, jotka mahdollisesti toinen henkilö voi kokea uhkaavana, häiritsevänä, ahdistavana tai muuten epämiellyttävänä. Tämän lisäksi häirintäyhdyshenkilöt pyrkivät mahdollisuuksien mukaan ennaltaehkäisemään tapahtumassa kyseisten tilanteiden muodostumista, tekemään muistiinpanoja häirintätilanteista, edistämään kaikkien tapahtumaan osallistuvien henkilöiden turvallisuutta sekä tarjoamaan keskusteluapua sitä tarvitseville. Häirintäyhdyshenkilöt eivät toimi tilanteissa tuomareina, vaan auttavat tilanteen käsittelyssä, antavat mahdollisuuden turvalliseen tilaan sekä tukevat asianomaista prosessissa. Keskustelut ja yhteydenotot ovat ehdottoman luottamuksellisia sekä häirintäyhdyshenkilöillä on vaitiolovelvollisuus. He eivät ryhdy toimenpiteisiin ilman asianomaisen antamaa suostumusta.

Häirintäyhdyshenkilön tunnistaa tapahtumissa käteen kiinnitetystä kapteenin nauhasta, jonka tarkoitus on edistää häirintäyhdyshenkilön tunnistettavuutta. Lisäksi tapahtumissa, joissa häirintäyhdyshenkilöt työskentelevät, heillä on käytössään yhdenvertaisuuspuhelin, johon tapahtuman aikana voi soittaa. Yhdenvertaisuuspuhelin on ensisijaisesti sitä varten, että osallistujilla on suora sekä helppo yhteys häirintäyhdyshenkilöön tapahtuman aikana. Häirintäilmoitusta ei kuitenkaan voi tehdä yhdenvertaisuuspuhelimen välityksellä, vaan yhdenvertaisuustyöryhmän sähköpostin kautta. Yhdenvertaisuuspuhelimen numero löytyy tapahtumien Kide.App kuvauksista. Lisäksi sitseillä puhelinnumero löytyy “Turvallisemman tilan periaatteet” -lapuista.

4.4 Yhdenvertaisuuden toteutuminen sekä sen edistäminen

Yhdenvertaisuustoimikunnan tehtävä ei rajoitu yksittäisten häirintäilmoitusten käsittelyyn, vaan se toimii myös yhdenvertaisuuden kehittäjänä ja sen toteutumisen valvojana Pörssin toiminnassa laajemmin. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi seuraavaa:

- Pörssin yhdenvertaisuustilannetta kartoitetaan säännöllisesti, muun muassa vuosikellon mukaisen jäsenkyselyn avulla (ks. kappale 8.1)

- Yhdenvertaisuustoimikunta kerää palautetta tapahtumista ja toiminnasta yhdenvertaisuuden toteutumisen näkökulmasta

- Yhdenvertaisuustoimikunta voi tehdä hallitukselle aloitteita yhdenvertaisuutta edistävistä käytännöistä

- Yhdenvertaisuustoimikunta osallistuu kappaleessa 8 kuvatun koulutuksen sisällön suunnitteluun mahdollisuuksien mukaan

- Yhdenvertaisuustoimikunta seuraa yhdessä hallituksen kanssa, että tämä suunnitelma pysyy ajan tasalla ja vastaa Pörssin toiminnan todellisia tarpeita

5. TOIMINTAOHJEET HÄIRINTÄTILANTEISSA

5.1 Epäasiallisen käytöksen ilmetessä Pörssin tapahtumissa

Epäasiallinen käytös voi ilmentyä Pörssin tapahtumissa monella erilaisella tavalla. Ensisijaisesti epäasiallisella käytöksellä tarkoitetaan tässä dokumentissa käsiteltyjä erilaisia häirinnän muotoja (ks. pääluku 3), mutta tapauskohtaisesti epäasiallinen käytös voi olla muutakin. Mikäli Pörssin toiminnassa henkilö kokee olonsa epämukavaksi toisen ihmisen käytöksen takia, on muiden osallisten syytä epäillä, että kyseessä saattaa olla epäasiallista käytöstä. Epäasiallisen käytöksen ilmetessä tämän käytöksen huomaava henkilö on velvollinen ilmoittamaan asiasta häirintäyhdyshenkilölle ja mahdollisuuksien mukaan puuttumaan häiritsevään käytökseen.

Epäasiallisen käytöksen ilmetessä tulee kyseisen tapahtuman häirintäyhdyshenkilön tai muun tapahtumaa järjestävän toimijan puuttua kyseiseen käytökseen. Häirintätilanteessa tärkeintä on saada häiritsevä käytös loppumaan sekä henkilö, joka koki käytöksen häiritsevänä, turvalliseen ympäristöön. Käytännössä tämä tarkoittaa verbaalista puuttumista toisen henkilön fyysiseen toimintaan tai kielenkäyttöön. Toisinaan verbaalinen vaikuttaminen toisen henkilön käytökseen ottaa aikaa, ja on tärkeää puuttua tilanteeseen niin kauan, kunnes häiritsevä käytös loppuu. On tärkeää selkeästi sanoittaa, minkä toiminnan pitää loppua tai minkälainen kielenkäyttö ei ole hyväksyttävää Pörssin tapahtumissa. Yleensä häiritsevän henkilön siirtäminen sivuun tätä keskustelua varten on hyvä idea. Mikäli tilanteeseen ei pystytä vaikuttamaan verbaalisin keinoin tai tilanne osoittautuu vaaralliseksi tai tilanteessa rikotaan Suomen lakia, tulee ympärillä olevien henkilöiden ottaa yhteyttä asianomaisiin viranomaisiin tai järjestyksenvalvojaan. Tilanteeseen puuttumisen jälkeen tulee kyseisestä tilanteesta tehdä mahdollisimman tarkka dokumentointi: mitä on tapahtunut, ketkä olivat osallisena, miten tilanne päättyi, missä ja milloin.

Yhteenvetona epäasiallista käytöstä ilmetessä tulisi ympärillä olevien henkilöiden sekä häirintäyhdyshenkilöiden toimia ensisijaisesti tässä järjestyksessä:

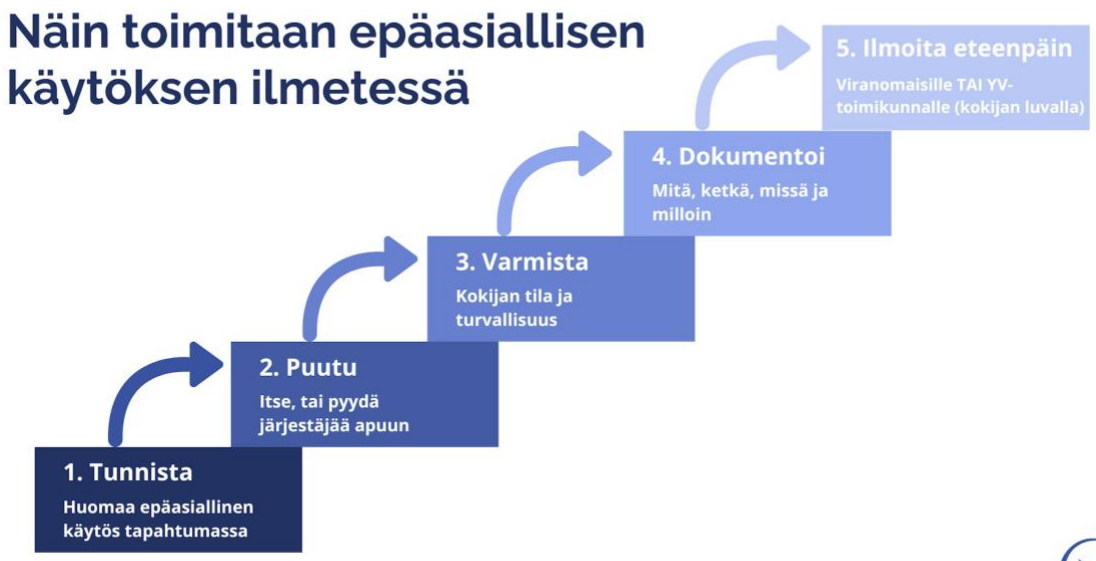

5.2 Epäasiallisen käytöksen ilmoittaminen häirintäilmoituksen kautta

Kohdatessaan epäasiallista käytöstä Pörssin toiminnassa voi tästä tehdä häirintäilmoituksen Pörssin yhdenvertaisuustoimikunnalle tilanteen selvittämiseksi. Häirintäilmoituksen päätavoitteena on tapahtuneen selvittäminen ja vastaavien tilanteiden ehkäiseminen tulevaisuudessa. Pelkästään häiritsevää käytöstä kokenut henkilö voi itse tehdä häirintäilmoituksen yhdenvertaisuustoimikunnalle sähköpostin kautta (yhdenvertaisuus@porssiry.fi). Ilmoituksessa ei tarvitse ilmoittaa muuta, kuin mitä on tapahtunut sekä oma nimi ja yhteystiedot, jotta yhdenvertaisuustoimikunta voi aloittaa tilanteen selvittämisen. Häirintäilmoituksen tekeminen on ainoa keino aloittaa prosessi toisen henkilön häiritsevän käytöksen tutkimisesta, sekä se on ainoa väylä, joka voi johtaa yhdenvertaisuusloukkauksen kurinpitotoimien täytäntöönpanemiseen. Vastaanotettuaan häirintäilmoituksen

Häirintäilmoituksen käsittelyprosessi

1 **Häirintäilmoituksen vastaanottaminen**

Toimikunta kirjaa ilmoituksen ja aloittaa tilanteen selvittämisen. Kirjaaminen varmistaa, ettei ilmoitus jää käsittelemättä ja että sen etenemistä voidaan seurata koko prosessin ajan.

2 **Molempien osapuolten kuuleminen**

Toimikunta kuulee erikseen ilmoittajaa ja ilmoitettua, jotta molempien näkemys tulee huomioiduksi ennen johtopäätöksiä. Erillinen kuuleminen antaa kummallekin osapuolelle mahdollisuuden kertoa oman versionsa ilman toisen läsnäolon vaikutusta, ja se on myös edellytys sille, että myöhempi päätös kestää tarkastelun.

3 **Osapuolten välinen keskustelu (vapaaehtoinen)**

Jos molemmat osapuolet ovat halukkaita, toimikunta voi fasilitoida suoran keskustelun osapuolten välillä. Tämä vaihe on vapaaehtoinen kummallekin osapuolelle, eikä sitä käytetä, jos jompikumpi ei koe sitä turvalliseksi tai mielekkääksi. Lievimmät tapaukset voivat ratketa tätä kautta anteeksipyynnöllä ja huomautuksella, jolloin prosessi ei etene muodolliseen sanktiointiin asti.

4 **Toimenpideraportti ja vakavuusasteen määrittely**

Toimikunta laatii kirjallisen raportin tapahtuneesta ja määrittelee tilanteen vakavuusasteen kappaleen 6.2 taulukon avulla. Raportti kokoaa kuulemisissa esiin tulleet tiedot yhteen ja muodostaa perustan sille, minkä tasoista kurinpitotoimea tilanne edellyttää.

5 **Esitys hallituksen vahvistettavaksi**

Toimikunta toimittaa hallitukselle tiivistetyn raportin, joka sisältää ainoastaan: mitä kurinpitotoimea toimikunta esittää, kenelle, ja millä perusteella (esimerkiksi "rasistinen käytös tapahtumassa X"). Raportti pidetään tarkoituksella suppeana, jotta osapuolten yksityisyys säilyy myös hallituskäsittelyssä. Hallitus tekee tämän pohjalta virallisen päätöksen, joka astuu voimaan heti. Vasta hallituksen päätös antaa kurinpitotoimelle sen juridisen pohjan, jolla se voidaan panna täytäntöön.

yhdenvertaisuustoimikunta aloittaa yhdenvertaisuustapausmenettelyn, joka koostuu seuraavista vaiheista:

Esimerkiksi jos jäsen kommentoi toistuvasti toisen ulkonäköä sitseillä, toimikunta kuulee molempia, määrittelee vakavuusasteeksi 2 (kirjallinen varoitus), ja toimittaa hallitukselle lyhyen raportin: "Kirjallinen varoitus asianomaiselle jäsenelle, toistuvasta epäasiallisesta kommentoinnista toista osapuolta kohtaan." Hallitus

vahvistaa päätöksen seuraavassa kokouksessaan, jonka jälkeen varoitus on virallisesti voimassa.

Yhdenvertaisuustoimikunta toimii luottamuksellisesti ja on rajattu antamaan tietoa vain tilanteen osapuolille sekä tarvittaessa (jäsenen erottaminen tai muu jäsenoikeuksien rajoittaminen) antamaan tietoa Pörssin hallitukselle. Mikäli ilmoitetulle on ehdotettu sanktiota, hänen nimensä saatetaan tarvittaessa tietoon luottamuksellisesti päätösvaltaiselle tarvittavalle määrälle hallituksen edustajia hallituksen kokouksessa. Myös hallituksen edustajat ovat vaitiolovelvollisia.

Yhdenvertaisuustoimikunta on velvollinen antamaan lausunnon osapuolille viikon sisällä osapuolten kuulemisen jälkeen. Asianomaisilla on oikeus saada tietää prosessin etenemisestä. Lähtökohtaisesti se yhdenvertaisuusvastaava, jolle yhteydenotto on tullut, on vastuussa viestimisestä asianomaisille.

Menettelyn on kohdeltava molempia osapuolia yhdenvertaisesti ja annettava kummallekin tilaisuus tulla kuulluksi. Vakavuusasteen 5 tilanteissa tätä edellyttää suoraan yhdistyslaki 15§. Lisäksi Pörssin sääntöjen 6§ antaa erottamis- ja rajoitusoikeuden hallitukselle, ei yhdenvertaisuustoimikunnalle, joten toimikunta ei voi itsenäisesti panna täytäntöön mitään kurinpitotointa vaan ainoastaan valmistella ja esittää sen hallitukselle.

5.2.1 Häirintäilmoituksen käsittelyaikataulu

Häirintäilmoitusten käsittelyssä erotetaan toisistaan pakolliset menettelyvaiheet ja tavoitteellinen aikataulu. Pakollisia menettelyvaiheita (esimerkiksi molempien osapuolten kuuleminen ja toimenpideraportti, ks. 5.2) ei voida ohittaa tai nopeuttaa aikataulusyistä, sillä ne ovat edellytys sille, että käsittely on lain ja tämän suunnitelman mukaista.

Tavoiteaikatauluna yhdenvertaisuustoimikunta pyrkii saamaan häirintäilmoituksen käsittelyn, mukaan lukien hallituksen vahvistuksen, päätökseen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Tavoiteaika on ohjeellinen eikä ehdoton määräaika:

se voi ylittyä esimerkiksi silloin, kun osapuolten tavoittaminen kuulemista varten kestää tavallista pidempään, tai kun hallituksen seuraava kokous ajoittuu tavoiteajan loppupuolelle. Koska jokainen tapaus etenee hallituksen käsittelyyn, aikataulu riippuu aina osittain myös hallituksen kokousaikataulusta. Mikäli tavoiteaika ylittyy, yhdenvertaisuustoimikunta ilmoittaa osapuolille käsittelyn tilanteesta ja arvioidusta uudesta aikataulusta.

5.2.2 Häirintäilmoituksen käsittelyn jääviys

Mikäli ilmoittaja tai ilmoitettu ovat yhdenvertaisuustoimikunnan jäseniä, he ovat automaattisesti jääviä käsittelemään tapausta. Ilmoittaja ja ilmoitettu eivät ole oikeutettuja jääväämään yhdenvertaisuustoimikunnan jäseniä.

Yhdenvertaisuustoimikunnan jäsenellä on velvollisuus jäävätä itsensä, mikäli kyseessä on tilanne, jossa hän kokee, että ei kykene objektiivisuuteen tai on kyse läheisestä ihmisestä (esim. kumppani, sukulainen). Yhdenvertaisuustoimikunnalla on perustellusti oikeus jäävätä joku jäsenistään tarpeen niin vaatiessa ja enemmistön sitä puoltaessa. Mikäli tapausta joudutaan täydentämään hallituksen edustajalla eikä puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ole tavoitettavissa, täydennykseksi kelpaa kuka tahansa muu hallituksen jäsen.

Esimerkiksi jos toimikunnan jäsen on toisen asianosaisen seurustelukumppani, hän on automaattisesti jäävi, ja tapausta käsittelevät loput toimikunnan jäsenet, tarvittaessa hallituksen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan täydentämänä. Mikäli kumpikaan heistä ei pääse paikalle, täydennykseksi kelpaa kuka tahansa muu hallituksen jäsen.

6. SÄÄNNÖSTÖ JA SEURAAMUKSET

6.1 Hallituksen toimivalta

Pörssin hallituksella on sääntökohdan 6§ perusteella oikeus erottaa tai muutoin rajoittaa jäsenen toimintaa, mikäli hän toimii kyseisen sääntökohdan osoittamalla tavalla. Yhdenvertaisuusloukkaustapauksissa voidaan katsoa, että häiritsevä toimija huomattavasti vaikeuttaa muiden yhdistyksen jäsenten toimintaa, minkä nojalla hallituksen oikeus kurinpitotoimiin aktivoituu tällöin. Koska sääntökohdassa 6§ hallitukselle on myönnetty oikeus erottaa jäseniä, on hallituksella täten oikeus käyttää myös kaikkia lievempiä kurinpitotoimia tai jäsenoikeuksien rajoittamisia, mitä tässä suunnitelmassa esitetään.

Tämä yhdenvertaisuussuunnitelma sitoo yhdistyksen hallitusta, eikä yhdenvertaisuusloukkauksia koskevista kurinpitotoimista voida päättää tämän asiakirjan linjauksista poiketen. Yhdenvertaisuustoimikunnalla ei ole itsenäistä päätösvaltaa kurinpitotoimien toimeenpanossa, vaan se toimii asioita valmisteleva ja suosituksia antavana elimenä. Lopulliset kurinpitopäätökset tekee ja vahvistaa aina yhdistyksen hallitus.

Perusteena toimii Pörssin sääntöjen 6§ sekä yhdistyslain 15§:n 1 momentti, jonka mukaan erottamisesta päättää yhdistyksen sääntöjen mukainen toimivaltainen elin. Yhdistyslaki ei itsessään määrää, kenen pitää päättää jäsenen erottamisesta, vaan asia jätetään yhdistyksen omien sääntöjen varaan. Pörssin säännöt antavat tämän oikeuden hallitukselle, eli asiaa ei tarvitse enää viedä ensin yhdistyksen kokoukseen käsiteltäväksi ennen päätöstä. Hallitus voi tehdä päätöksen itse, kunhan se noudattaa kohdan 6.2 menettelyä.

Esimerkiksi jos jäsen on toistuvasti käyttäytynyt häiritsevästi Pörssin tapahtumissa siitä huolimatta, että hänelle on jo annettu kirjallinen varoitus,

yhdenvertaisuustoimikunta valmistelee asian, mutta lopullisen erottamispäätöksen tekee hallitus, ei yhdistyksen kokous.

Sääntöjen 6§ mukaan hallitus voi erottaa tai muutoin rajoittaa minkä tahansa jäsenluokan jäsenen jäsenoikeuksia, jos hän

- on menettelyllään yhdistyksessä tai sen ulkopuolella huomattavasti vahingoittanut yhdistystä
- on jättänyt erääntyneen jäsenmaksunsa maksamatta
- on muuten jättänyt täyttämättä ne velvoitukset, joihin hän on yhdistykseen liittymällä sitoutunut
- on huomattavasti vaikeuttanut muiden jäsenten toimintaa *(esim. jäsen käyttäytyy toistuvasti häiritsevästi tapahtumissa niin, että osa jäsenistä alkaa vältellä Pörssin tilaisuuksia hänen vuokseen)*
- ei enää täytä laissa taikka yhdistyksen säännöissä mainittuja jäsenyyden ehtoja

6.2 Kurinpitotoimet

Alla oleva taulukko toimii yhdenvertaisuustoimikunnan ohjeena sen päättäessä, minkälainen kurinpitotoimi kuhunkin tilanteeseen sopii. Toimikunta tekee tämän päätöksen, mutta jättäen sen aina hallituksen hyväksyttäväksi (ks. 5.2 ja 6.1).

Vakavuusasteet ja sanktiot

1 — Suullinen varoitus - Mikäli tilanne vaatii, tapahtumasta poistaminen

MILLOIN SOVELLETAAN (väh. yksi peruste)

- Häirintää/yhdenvertaisuutta rikkonut henkilö ymmärtää tilanteen vakavuuden ja ottaa vastuun tilanteesta.
- Henkilö on ensikertalainen.
- Henkilö on yhteistyökykyinen.

2 — Kirjallinen varoitus - Voidaan arvioida henkilön oikeutta hakea Pörssin toimijaksi

MILLOIN SOVELLETAAN (väh. yksi peruste)

- Henkilö on saanut jo varoituksen ja aiheuttaa toistamiseen toiminnallaan häirintää tai yhdenvertaisuutta rikkovia tilanteita.
- Henkilö on yhteistyökykyinen ja ymmärtää edelleen tilanteen vakavuuden, sekä ottaa vastuun.
- Voidaan soveltaa myös ensikertalaisiin tilanteesta riippuen.

3 — Tapahtumakielto - 1 viikko - alle 6 kuukautta (tarkka kesto toimikunnan harkinnassa) Arvioidaan henkilön oikeutta hakea tai jatkaa toimijana

MILLOIN SOVELLETAAN (väh. yksi peruste)

- Henkilö on saanut jo varoituksen ja aiheuttaa toistamiseen toiminnallaan häirintää tai yhdenvertaisuutta rikkovia tilanteita.
- Henkilö on räikeällä tavalla aiheuttanut häirintää ja yhdenvertaisuutta rikkovia tilanteita (koskettaa myös ensikertalaisia).
- Henkilö ei ole yhteistyökykyinen tai ei ymmärrä tilanteen vakavuutta.
- Tämän sanktion noudattamatta jättäminen voi johtaa vakavuusasteen 5 sanktioon

4 — Tapahtumakielto - 6-12 kuukautta (tarkka kesto toimikunnan harkinnassa). Ei oikeutta toimia Pörssin toimijana kiellon aikana

MILLOIN SOVELLETAAN (väh. yksi peruste)

- Henkilö on aiheuttanut toistuvasti häirintää ja yhdenvertaisuutta rikkovia tilanteita.

5 — Jäsenoikeuksien rajoitus tai erottaminen - Määräaikaisesti (6 kk-1 v) tai pysyvästi. Päätöksen vahvistaa aina hallitus (sääntö 6§)

MILLOIN SOVELLETAAN (väh. yksi peruste)

- Henkilö on aiheuttanut toistuvasti häirintää ja yhdenvertaisuutta rikkovia tilanteita.
- Henkilö ei ole noudattanut hänelle annettuja sanktioita.

Pörssin toimijalla tarkoitetaan hallituslaista, jaostolaista, staffilaista, kerhon tai tiimin jäsentä tai muuta Pörssin virallista toimihenkilöä. Pörssillä on oikeus olla suosittelematta henkilöä tutoriksi. Mikäli tutorin tehtävissä toimiva henkilö saa vakavuusasteen 3 sanktion tai suuremman, hallituksella on oikeus ilmoittaa tästä JSBE:lle.

Mikäli hallituslainen, tutor tai muu toimija rikkoo vuoden aikana yhdenvertaisuutta tai aiheuttaa häirintää, yhdenvertaisuustoimikunta arvioi tilanteen ja tekee esityksen hallitukselle, joka voi mahdollisesti johtaa henkilön erottamiseen omasta pestistään.

Tarvittaessa tilanteessa pyydetään tukea JYY:n häirintäyhdyshenkilöiltä tai muulta Pörssin ulkopuoliselta taholta, jotta puolueettomuus voidaan taata myös hallituksen tai toimikunnan omaan jäseneen kohdistuvassa tapauksessa.

6.2.1 Menettely ja päätöksenteko

Kaikki yhdenvertaisuustoimikunnan esittämät kurinpitotoimet vahvistaa hallitus, riippumatta vakavuusasteesta. Menettely on kuvattu kokonaisuudessaan kohdassa 5.2: toimikunta kuulee osapuolia, laatii toimenpideraportin ja vakavuusasteen määrittelyn, ja toimittaa hallitukselle tiivistetyn esityksen (kurinpitotoimi, kenelle, peruste). Hallitus tekee esityksen pohjalta päätöksen, joka astuu voimaan heti. Kurinpitotoimi saa vasta hallituksen päätöksellä sen juridisen pohjan, jolla se voidaan panna täytäntöön (ks. 6.1).

6.2.2 Muutoksenhaku ja oikeusturva

Jäsenellä on oikeus valittaa kurinpitopäätöksestä hallitukselle, joka arvioi tapauksen tällöin uudelleen. Tämä koskee kaikkia kurinpitopäätöksiä riippumatta vakavuusasteesta paitsi jäsenen erottamista. Valittamismenettelyssä hallitus perehtyy hallituksen yhdenvertaisuustoimikunnan jäsenten johdolla yhdenvertaisuustoimikunnan häirintäilmoituksen raporttiin sekä arvioi sitä, onko jäseneen kohdistettu kurinpitotoimi kohtuullinen sekä tämän dokumentin ohjeistuksen mukainen.

Normaalissa menettelyssä hallitus ei arvioi tai perehdy yhdenvertaisuustoimikunnan häirintäilmoituksen raportteihin. Mikäli kyse on erottamispäätöksestä, jäsenellä on hallitukselle tehtävän valituksen lisäksi oikeus saattaa päätös yhdistyksen kokouksen päätettäväksi ilmoittamalla siitä hallitukselle kirjallisesti 30 päivän kuluessa

päätöksestä todisteellisen tiedon saatuaan. Valitus muista kuin erottamispäätöksistä käsitellään ainoastaan hallituksessa, ei yhdistyksen kokouksessa.

Esimerkiksi jäsen A saa hallitukselta kirjallisen varoituksen. Hän on eri mieltä ja pyytää hallitusta arvioimaan päätöksen uudelleen. Jos A olisi sen sijaan saanut erottamispäätöksen, hänellä olisi oikeus viedä asia myös yhdistyksen kokouksen käsiteltäväksi 30 vuorokauden sisällä.

6.2.3 Yhdenvertaisen soveltamisen periaate

Vakavuusasteita ja niihin liitettyjä sanktioita sovelletaan samoin perustein kaikkiin jäseniin riippumatta heidän asemastaan tai roolistaan Pörssissä. Hallitus tai yhdenvertaisuustoimikunta ei sovella ankarampaa tai lievempää linjaa henkilön aseman, ystävyyssuhteiden tai muun yhdistyksen toimintaan liittymättömän syyn perusteella. Esimerkiksi jos jäsen saisi tietystä teosta vakavuusasteen 3 sanktion, myös hallituksen jäsenen tai pitkäaikaisen aktiivin on saatava sama sanktio vastaavasta teosta.

6.2.4 Erottaminen viimesijaisena keinona

Erottaminen ei ole lähtökohta, vaan viimesijainen keino puuttua jäsenen käytökseen. Tästä syystä sanktiojärjestelmä on porrastettu vakavuusasteille 1-5, ja vakavuusasteen 5 sanktio tulee kyseeseen vasta, kun lievemmät toimet eivät ole tehonneet, tai kun teko on yksittäisenäkin niin vakava, ettei lievempi sanktio ole kohtuullinen. Mikäli tilanne on akuutti ja aiheuttaa välitöntä turvallisuusriskiä, hallitus voi asettaa väliaikaisen tapahtumakiellon käsittelyn ajaksi.

6.2.5 Dokumentointi ja tilastointi

Kaikki hallituksen vahvistamat kurinpitopäätökset dokumentoidaan hallituksen pöytäkirjaan, jota säilytetään tilintarkastuslain mukaisesti. Pöytäkirjamerkinnässä mainitaan kurinpitotoimi, kenelle se on annettu, ja sen peruste. Kirjauksissa ei käytetä rikosoikeudellisia ilmaisuja (esim. "syyllistynyt rikokseen"), koska Pörssi ei anna

tuomioita. Hallituksen on noudatettava erityistä hienotunteisuutta ja ehdotonta luottamuksellisuutta yhdenvertaisuusasioiden käsittelyssä turvatakseen häirintätilanteen uhrin yksityisyydensuojan. Kun hallituksen kokouksessa käsitellään tai vahvistetaan jäseneen kohdistuvia kurinpitotoimia, kaikkien muiden paitsi hallituksen jäsenten on poistuttava kokoustilasta.

Jos jäsen pyytää nähtäväkseen hallituksen kokouksen pöytäkirjan, jossa on käsitelty kurinpitotoimia, tulee kyseiset kohdat lähtökohtaisesti salata, ellei niitä ole erikseen pyydetty. Mikäli jäsen nimenomaisesti pyytää saada tiedon kurinpitotoimien vahvistamisesta, hallituksen on arvioitava tiedontarpeen perusteltavuus. Tällöin hallituksen tulee, tarvittaessa yhdessä tilintarkastajan kanssa, linjata menettelytapa siten, ettei salassapitovelvollisuutta tai uhrin yksityisyydensuojaa loukata

Voimassa olevat porttikiellot ja jäsenoikeuksien rajoitukset kirjataan lisäksi tarkkaan rajattuun, vain hallituksen käytössä olevaan tiedostoon, jota käytetään erityisesti sen varmistamiseen, ettei rajoituksen saanutta henkilöä valita esimerkiksi tutoriksi tai hallitukseen rajoituksen ollessa voimassa. Merkintä poistetaan tästä tiedostosta heti, kun rajoitus on päättynyt, mutta pöytäkirjamerkintä säilyy pysyvästi.

7. YHDENVERTAISUUDEN KOULUTTAMINEN

7.1 Yhdenvertaisuuskoulutuksen tavoitteet

Jokaisena toimivuonna on järjestettävä vähintään yksi yhdenvertaisuuskoulutus hallituslaisille, toimijoille sekä tutoreille. Koulutuksen taso riippuu tehtävän laajuudesta (esimerkiksi staff ei tarvitse hallituksen tasoista koulutusta). Koulutuksen voi järjestää asiaan perehtynyt toimija ainejärjestön tai ylioppilaskunnan sisällä, tai se voidaan tarvittaessa ulkoistaa kolmannelle osapuolelle.

Hallitus, tutorit ja toimijat sitoutuvat käymään koulutuksen ennen tehtävänsä alkamista. Mikäli henkilö estyy osallistumasta koulutukseen, hänen soveltuvuutensa

Koulutustavoitteet

HALLITUSLAISET	TOIMIJAT JA TUTORIT
Ottavat häirintä- ja yhdenvertaisuusasiat huomioon toiminnan suunnittelussa	Ymmärtävät häirinnän muotoja ja osaavat puuttua tilanteisiin
Ymmärtävät yhdenvertaisuustoimikunnan toimintatavat ja sanktioiden määräytymisen	Ymmärtävät yhdenvertaisuustoimikunnan toimintatavat ja sanktioiden määräytymisen
Ymmärtävät hallituksen roolin ja toimintatavat sanktioiden määräytymisessä	Osaavat ohjata oikeille henkilöille
Ymmärtävät häirinnän muotoja ja osaavat puuttua tilanteisiin	Ymmärtävät turvallisemman tilan periaatteet
Osaavat lähteä kehittämään yhdenvertaisuutta ainejärjestön sisällä	Tietävät pelastussuunnitelman ja tapahtumaohjeistuksen sisällön
Tuntevat pelastussuunnitelman ja tapahtumaohjeistuksen sisällön sekä turvallisemman tilan periaatteet	

tehtävään varmistaa oman tiiminsä tai jaostonsa vastuuhenkilö, tai hallituksen puheenjohtaja hallituslaisten kohdalla, esimerkiksi jakamalla koulutusmateriaalit ja käymällä asian läpi keskustellen.

7.2 Pörssin toimijoiden valinta

Uusien toimijoiden valinnassa huomioidaan aina tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus sekä tässä suunnitelmassa esitetyt vakavuusasteiden sanktiot. On tärkeää, että kaikki hakijat kohdataan valintatilanteessa samalla linjalla, mitä painotetaan vahvasti hallituksen perehdytyksessä. Valintapäätöstä ei koskaan tee yksittäinen henkilö, vaan siitä päättää aina useampi henkilö: joko koko Pörssin hallitus tai muu useamman hengen kokoonpano. Näin vähennetään ennakkoluulojen ja hakijoiden ennalta tuntemisen vaikutusta valintoihin.

Sekä hallituksen valintaprosessissa että muissa Pörssin toimijahauissa huomioidaan hakijoiden mahdolliset aiemmat yhdenvertaisuusrikkomukset. Hallitus tarkastaa hakijat sanktiolistalta (ks. kappale 6.2.5) sen varalta, että heillä on voimassa oleva sanktio, joka estää toimintaan hakemisen. Mikäli hakijalla on voimassa oleva vakavuusasteen 3 tai korkeampi sanktio, hän ei voi hakea yhdistyksen toimijaksi sanktion voimassaoloaikana.

Pörssin toimijoiden valintatapaa arvioidaan jatkuvasti, ja uusia keinoja mahdollisimman tasa-arvoisten ja yhdenvertaisten valintatapojen toteuttamiseksi pyritään löytämään aina kun mahdollista.

8. VUOSIKELLO JA SEURANTA

8.1. Vuosikello

VUOSIKELLO

Ajankohta	Toimenpide
Tammikuu	Yhdenvertaisuussuunnitelman sekä häirintätilanteiden pelastussuunnitelman yhteystietojen ja henkilöiden päivitys nettisivuille. Yhdenvertaisuusvastaavien perehdyttäminen. Yhdenvertaisuusvastaavien yhteystietojen päivitys nettisivuille ja esittelyt somekanaviin. Jäsenkyselyn vastausten arviointi suhteessa alkavaan toimikauteen.
Helmikuu	Allstarsin ja muiden toimijoiden kouluttaminen yhdenvertaisuudesta.
Maaliskuu	Yhdenvertaisuussuunnitelman päivitystarpeen tarkastelu sekä mahdollisen päivityksen aloittaminen.
Kesä-Elokuu	Tutorien kouluttaminen yhdenvertaisuudesta.
Syyskuu	Yhdenvertaisuusvastaavien esittely fukseille, esimerkiksi somessa.
Marras-Joulukuu	Uuden hallituksen perehdyttäminen yhdenvertaisuudesta ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta. Pörssin jäsenkysely. Yhdenvertaisuustoimikunnan perehdytyksessä uusi ja vanha toimikunta käyvät läpi kuluneen vuoden teemoja ja toimintaohjeita.

8.2 Tietosuoja

Tietosuojaperiaatteiden noudattaminen perustuu EU:n yleiseen tietosuoja-asetukseen (GDPR) sekä kansalliseen tietosuojalainsäädäntöön. Yhdenvertaisuustoimikunnan käsittelemät tapaustiedot ovat luonteeltaan arkaluonteisia, joten niiden käsittelyssä noudatetaan erityistä huolellisuutta tietosuojalainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Yksittäistä ilmoitusta koskeva aineisto (ilmoitus, kuulemismuistiinpanot, toimenpideraportti) säilytetään kaksi (2) vuotta tapauksen käsittelyn päättymisestä, minkä jälkeen aineisto hävitetään asianmukaisesti. Poikkeuksena on hallituksen tekemä kurinpitopäätös perusteluineen, joka pöytäkirjamerkintänä säilyy pysyvästi hallituksen arkistossa tilintarkastuslain mukaisesti (ks. 6.2.5). Sanktiolistalta yksittäinen merkintä poistetaan heti, kun kyseinen rajoitus päättyy.

Tarkempiin häirintäilmoitusten käsittelytietoihin (esim. yhdenvertaisuustoimikunnan OneDrive-ympäristö) pääsee käsiksi ainoastaan kulloinkin istuva yhdenvertaisuustoimikunta. Hallitus näkee kustakin tapauksesta ainoastaan sille toimitetun tiivistetyn raportin (kurinpitotoimi, kenelle, peruste) päätöksentekoa varten, ei toimikunnan laajempaa selvitysaineistoa. Kaikkia tietoihin pääseviä sitoo vaitiolovelvollisuus, eikä tietoja koskaan luovuteta ulkopuolisille.

8.3 Yhdenvertaisuussuunnitelman jatko

Tämä suunnitelma on luotu vuonna 2022 ja se on hyväksytty Pörssin hallituksen kokouksessa 16.8.2022. Suunnitelmaa on päivitetty vuonna 2025, vastaamaan paremmin yhdistyksen ja jäsenistön tarpeisiin, ja uudelleen vuonna 2026 sääntömuutoksen myötä. Vuoden 2026 yhdenvertaisuussuunnitelman uudistus pidettiin niin merkittävänä, että yhdenvertaisuussuunnitelma on tarkoitus hyväksyttää seuraavassa yhdistyksen kokouksessa. Suunnitelman ajantasaisuutta tulee seurata vuositasolla, ja kohtuullisia muutoksia asiakirjaan voidaan tehdä hallituksen päätöksellä.

Päivitetyn suunnitelman tekijät 2026:

Anu Peränikara

Jenni Kangas

Juho Moksi

Senja Kukkula

Päivitetyn suunnitelman tekijät 2025:

Janette Back

Lauri Heinaro

Maiju Koivula

Leevi Leijon

Bea Pitkänen

Leo Salonen

Senni Sipari

Alkuperäisen suunnitelman tekijät:

Hung Ly

Terhi Halmetoja

Asta Korpiala

Iida Kortevaara

Diana Shah-Aga

Oona Kukkola

Leevi Leijon

Elina Kettunen

LÄHTEET

Euroopan parlamentti ja neuvosto. (2016). *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin*

95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus). EUR-Lex. Viitattu 6.8.2026. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32016R0679

Finlex. (1989). *Yhdistyslaki 503/1989.* Ajantasaistettu lainsäädäntö. Viitattu 6.8.2026. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1989/503

Finlex. (1997). *Kirjanpitolaki 1336/1997.* Ajantasaistettu lainsäädäntö. Viitattu 6.8.2026. https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336

Finlex. (2014). *Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.* Ajantasaistettu lainsäädäntö. Viitattu 6.8.2026. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/1325

Finlex. (2018). *Tietosuojalaki 1050/2018.* Ajantasaistettu lainsäädäntö. Viitattu 6.8.2026. https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20181050

Mikkonen, H. (2013). *Yliopisto-opiskelijoiden sosioekonominen tausta Suomessa vuonna 2010 ja taustassa tapahtuneet muutokset verrattuna 1990-lukuun.* Helsingin yliopisto. Viitattu 10.4.2022. https://helda.helsinki.fi/items/7a9fa737-92e3-43af-934c-d5f34efd37be

Pörssi ry. (n.d.). *Säännöt ja ohjesäännöt.* Viitattu 6.8.2026. https://porssiry.fi/saannot/

Sosiaali- ja terveysministeriö. (2025). *Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2024–2027* (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2025:1). Valtioneuvosto. Viitattu 6.8.2026. https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8669-5

SOSTE. (2023). *Kuukauden kysymys: Mitä asiakirjoja järjestömme tulisi säilyttää ja miten pitkään?* Viitattu 6.8.2026. https://www.soste.fi/kuukauden-kysymys-mita-asiakirjoja-jarjestomme-tulisi-sailyttaa-ja-miten-pitkaan/

Yhdenvertaisuusvaltuutettu. (n.d.). *Yhdenvertaisuusvaltuutetun verkkosivut.* Viitattu 6.8.2026. https://yhdenvertaisuusvaltuutettu.fi/